

Sosyal Medya Kullanan Üniversite Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı ve Sosyal Kaygı Durumlarının Değerlendirilmesi

Abdullah AĞIRTAŞ¹, Çetin GÜLER²

ÖZ: Bu çalışma üniversite öğrencilerinin internet bağımlılığının ve sosyal kaygının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi amacıyla yapılan betimsel bir çalışmadır. Çalışma grubunu, Doğu Anadolu'da bir devlet Üniversitesinde, 2019-2020 Öğretim Yılı Güz Döneminde çeşitli fakültelerde öğrenim gören, erkek ve kadın toplam 298 üniversite öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmada öğrencilerin internet bağımlılığını belirlemek amacıyla Young Internet Bağımlılık Ölçeği kullanılmıştır. Sosyal medya kaygı düzeylerini saptamak için Sosyal Medya Kullanıcıları için Kaygı Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada internet bağımlılığı ve sosyal kaygının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi yapılmıştır. Bu çalışma kapsamında öğrencilerin sosyal kaygı düzeyinin cinsiyete, fakülte, sınıf düzeyine, Tercih-1 (arkadaşlarla vakit geçirmek) ve Tercih-2'ye (internette gezinmek) tercih göre değişiklik gösterdiği belirlenmiştir. Öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri günlük internet kullanım süresine, Tercih-1 (arkadaşlarla vakit geçirmek) ve Tercih-2'ye (internette gezinmek) göre değişiklik gösterdiği belirlenmiştir. İnternet bağımlılığı ile sosyal kaygı düzeyi arasında orta düzeyde pozitif yönde doğrusal bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya, İnternet Bağımlılığı, Sosyal Kaygı
JEL Kodu: C10, I20, I20.

Evaluation of Internet Addiction and Social Anxiety Status of University Students Using Social Media

ABSTRACT: This study is a descriptive study conducted to examine the internet addiction and social anxiety of university students according to various variables. The study group consisted of 298 university students, male and female, who studied at various faculties in the 2019-2020 Academic Year Fall Semester at a public university in Eastern Anatolia. Young Internet Addiction Scale was used in the study to determine students' internet addiction. Anxiety Scale for Social Media Users was used to determine social media anxiety levels. In the research, internet addiction and social anxiety were examined according to various variables. Within the scope of this study, it was determined that the level of social anxiety of students varies according to gender, faculty, class level, Preference-1 (spending time with friends) and Preference-2 (surfing the internet). It has been determined that students' internet addiction levels vary according to their daily internet usage time, Preference-1 (spending time with friends) and Preference 2 (surfing the internet). It has been determined that there is a moderately positive linear relationship between internet addiction and social anxiety level.

Key Words: Social Media, Internet Addiction, Social Anxiety
Jel Code: C10, I20, I20.

¹ Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi, Van.
Email: abdullah65656557@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6364-1436>

² Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, Van.
Email: cetin@yyu.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6118-9693>

1.Giriş

İnternet tıpkı görünmez bir ağ gibi dünyayı kuşatmıştır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK, 2019) verilerine göre 2019 yılında 16-74 yaş grubundaki bireylerde internet kullanım oranı %75'dir. Bu oranın bir önceki yıl %72 olduğu belirtilmiştir. Bu oranlar 16-74 yaş grubundaki nüfusun büyük çoğunluğunun internet kullandığını göstermektedir (TÜİK, 2019). Aşırı internet kullanımı bazı sorunlara neden olabilir bunlardan biri de internet bağımlılığıdır (Cengizhan, 2005). İnternet bağımlılığı farklı şekillerde tanımlanabilmektedir. Young (1998) İnternet bağımlılığını internetin başında gereğinden fazla zaman geçirme sorunu olarak tanımlanmaktadır. Kandell (1998) ise İnternet bağımlılığını, birey internete bağlı olmasa bile psikolojik olarak internet ortamına bağlı kalma sorunu olarak tanımlamaktadır. İnternet bağımlılığı bazı sorunlara sebep olabilir (Block, 2008). İnternet bağımlılığına bağlı sorunlardan bazıları şunlardır: istismar, suçluluk, internette geçirilen zamanı gizlemeye çalışma (Balcı & Gülnar, 2009). İnternet kullanımının artması internet bağımlılığının ortaya çıkmasına sebep olabilir (Weinstein & Lejoyeux, 2010). Bununla birlikte internet bağımlılığı gün boyu bireyi meşgul edebilir (Chou ,Chou & Tyan, 1998). Tayvan'daki üniversitelerde yapılan bir çalışmada (Chou vd., 1998) üniversite öğrencilerinin uyanık oldukları süre boyunca internete bağlı oldukları görülmüştür. Aynı zamanda üniversitede internet kesildiğinde internette yoksun kalan bir öğrencinin huzursuzluk hissettiği ve depresif belirtiler gösterdiği belirtilmiştir (Chou vd., 1998). Başka bir çalışmada Young (2004) aşırı internet kullanımının insanları yapmaları gereken işlerden alı koyabileceğini belirtmiştir. Bununla birlikte internet kullanım isteğinin sürekli arttığını söylemiştir. İnternet bağımlıları tıpkı alkol bağımlıları gibi giderek artan kullanımla ihtiyaçlarını gidermek isterler (Young, 2004). İnternette birçok ortam kullanılabilir bunlar biride sosyal medya ortamlarıdır. Aynı zamanda İnternet üzerinden en çok kullanılan ortamlar sosyal medya ortamlarıdır (Ebizma, 2019). Sosyal medya birçok amaçla kullanılabilir. Bu amaçlardan birisi iletişim kurmaktır. İnsanlar daha rahat hissettikleri için burada iletişim kurmayı tercih edebilirler (Aktan, 2018). Sosyal medya birçok amaçla kullanılabilir (Whiting, 2013). Sosyal medya kullanım nedenlerinden biri sosyalleşmektir (Çalışır, 2015). Bu sosyalleşme sürecinde tıpkı gerçek hayatta olabileceği gibi internet ortamında da sosyal kaygı olabilir (Weinstein vd., 2015). Sosyal kaygı ise şu şekilde tanımlanabilir, kişilerin aile ortamı dışında bir toplulukta eleştirilme, küçük düşme, alaya alınma gibi durumlara düşme olasılığına karşı kişide oluşan psikolojik bir durumdur(Çakmak, 2014). Bu durum insanın günlük hayatının ve duygu durumunun etkilenecek hayatının kâbusa dönüşmesine neden olabilir (Yeniçiktı, 2010). Sosyal medya kullanan bireylerde sosyal kaygı görülme olasılığı yüksektir (Vannucci ,Flannery & Ohannessian, 2017). Bununla birlikte sosyal medya kullanıcıları istenmeyen mesajlar aldıklarında veya olumsuz sosyal iletişime girdiklerinde sosyal kaygı ortaya çıkabilir (Nesi & Prinstein, 2015). Üniversite öğrencileri üzerinde yapılan bir çalışmada (Campisi vd., 2012) katılımcılar sosyal medya kullanmanın kendilerini endişeli hissettirdiğini ve neredeyse yarısının kaygı nedeniyle arkadaşlık isteklerine cevap vermeyi geciktirdiği belirtilmiştir. Bu ve benzeri çalışmalar sosyal medya kullanıcılarının çeşitli sosyal kaygılar yaşadıklarını göstermektedir. Sosyal kaygı sosyal medya kullanıcılarında oluşabileceği gibi internet bağımlılığı durumunda da sosyal kaygı oluşabilir. Cengizhan (2005) internet bağımlılığının öğrencilerde sosyal ilişkilerinin etkilendiğini belirtmiştir. Gashti &Pilevari (2012) yaptıkları çalışmada sosyal kaygı düzeyi ile internet bağımlılığı arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu belirtmişlerdir.

Türkiye Cumhuriyetindeki hemen hemen her üniversitede ücretsiz internet erişimi bulunmaktadır. Bu internet erişimini üniversite öğrencileri ücretsiz bir şekilde kullanabilmektedir. Aynı zamanda üniversite dışında kendi internet paketlerini kullanan üniversite öğrencilerinin birçoğu internetsiz bir adım dahi atmamaktadırlar (Taylan & Agallija, 2016). Üniversite öğrencilerinin büyük çoğunluğu sosyal medya kullanmakta ve sosyal medya öğrencilerin sosyal hayatlarını önemli bir biçimde etkilemektedir (Küçükali, 2016). Öğrencilerin sosyal hayatlarını etkilemekle kalmıyor bu hayatı yönlendiriyor (G. Erol & Hassan, 2014). Bu yönlendirme bazen kötü bir şekilde olabiliyor. Örneğin sosyal medya ortamında bazı insanlar kendilerini başka insanlara beğendirmek, sosyal medya ortamında daha ilginç görünebilmek için hayatlarını riske atabiliyorlar (Kıbrıs, 2014). Bu çaba sosyal medya ortamında var olma çabası olarak da nitelendirilebilir (D. D. Erol, 2019). Bu ve benzeri durumlar sosyal kaygının oluşmasına da neden olabilir (Wakefield & Wakefield, 2018). Uzmanlar genç neslin sosyal medya kullanım durumlarının bilinmesinin gelecekle ilgili bazı durumları yordamaya fayda sağlayacağını belirtmektedirler(Aydın, 2016). Üniversite öğrencilerinin sosyal

medya kullanımının akademik başarıları ve sosyal yaşamları üzerindeki etkisi hakkında çok az şey bilinmektedir (Jacobsen & Forste, 2011). Literatür taraması yapıldığında bu ve benzeri çalışmalara ulaşılamamıştır. Yapılan çalışmalar genelde sosyal kaygının bazı durumlara göre incelenmesi ya da sadece internet bağımlılığının bazı değişkenlere göre incelenmesi tarzındadır. Bundan dolayı bu çalışmanın alan yazına katkı sağlaması düşünülmektedir. Sonuç olarak aktif internet kullanan insanların birçoğunun sosyal medya kullandığı düşünüldüğünde (Ebizma, 2019) bu ortamın ne düzeyde bağımlılık yaptığı, ne durumlarda ve düzeyde sosyal kaygı oluşturduğu önem arz etmektedir. İnternet bağımlılığı ve sosyal kaygının cinsiyet, okunan fakülte, günlük internet kullanım süresi, sınıf düzeyine göre farklılığının incelendiği bu çalışma hangi grupların risk altında olduğunu anlamaya fayda sağlayıp bu yönde yapılan çalışmalara ışık tutacağı düşünülmektedir. Bu çalışmanın amacı, yükseköğretimde internet bağımlılığı ve sosyal kaygının bazı değişkenlere göre inceleyerek, yeni bilgilere katkıda bulunmaktır.

Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır.

1. Üniversite öğrencilerinin internet bağımlılık düzeyleri ve sosyal kaygı düzeyleri cinsiyete göre değişiklik gösterir mi?
2. Üniversite öğrencilerinin internet bağımlılık düzeyleri ve sosyal kaygı düzeyleri fakülteye göre değişiklik gösterir mi?
3. Üniversite öğrencilerinin internet bağımlılık düzeyleri günlük internet kullanım süresine göre değişiklik gösterir mi?
4. Üniversite öğrencilerinin sosyal kaygı düzeyleri sınıf düzeyine göre değişiklik gösterir mi?
5. Üniversite öğrencilerinin internet bağımlılık düzeyleri ve sosyal kaygı düzeyleri Tercih-1 (arkadaşlarla vakit geçirmek) ve Tercih-2'ye (internette gezinmek) göre değişiklik gösterir mi?
6. Üniversite öğrencilerinin internet bağımlılık düzeyleri ve sosyal kaygı düzeyleri arasında ilişki var mıdır?

2.Yöntem

Bu araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır.

2.1. Evren ve Örneklem / Çalışma Grubu / Katılımcılar

Bu araştırma kapsamında Doğu Anadolu'da bulunan bir devlet üniversitesinde değişik fakültelerde okuyan öğrencilere ulaşılmaya çalışılmıştır. Toplamda 330 öğrenciye ulaşılmış ancak bu öğrencilerden 32 tanesinin doldurdukları formlar eksik veya yanlış olduğundan değerlendirme dışı bırakılmıştır. Dolayısıyla veri seti toplam 298 öğrenciden toplanan verilerden oluşturulmuştur. Bu öğrencilerden 132'si erkek (%44), 166'sı kadın (%56) öğrencidir. Bu öğrencilerin 40'ı 19-17 yaşında, 57'si öğrenci 20 yaşında, 67'si öğrenci 21 yaşında, 57'si öğrenci 22 yaşında, 77'si ise 23 ve üstü yaşındadır.

2.2. Veri Toplama Araçları

2.2.1. Nicel Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada kişisel bilgi formu, internet bağımlılığı ölçeği ve sosyal medya kullanıcıları için sosyal kaygı ölçeği olmak üzere üç adet veri toplama formu kullanılmıştır. Kişisel bilgi formu araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. Kişisel bilgi formunda öğrencilerin cinsiyet, yaş, fakülte, sınıf düzeyi, yakın arkadaş sayısı, günlük internet kullanım süresi, internet kullanım amaçları, kaç yıldır sosyal medya kullanıldığı, sosyal medya kullanım sıklığı, günlük sosyal medya kullanım süresi, sosyal medya kullanım nedenlerine yönelik bilgiler bulunmaktadır.

Sosyal Medya Kullanıcıları İçin Sosyal Kaygı Ölçeği: Bu ölçek sosyal medya kullanıcılarının sosyal kaygı düzeylerini anlamak amacıyla kullanılmıştır. Alkis, Kadirhan & Sat (2017) tarafından geliştirilen Sosyal Medya Kullanıcıları için Kaygı Ölçeği 21 maddeyi içeren 4 faktörden oluşmaktadır. Bu dört faktör: 1-Paylaşılan İçerik Kaygısı, 2-Gizlilikle İlgili Endişe Kaygısı, 3-Etkileşim Kaygısı ve 4-Öz Değerlendirme Kaygısı. Ölçeğin iç tutarlık güvenilirlik katsayısı 0.80 ile 0.92 arasında belirtilmiştir.

Young İnternet Bağımlılığı Ölçeği: Bu ölçek internet kullanıcılarının internet bağımlılık düzeylerini anlamak amacıyla kullanılmıştır. Young (1998) tarafından geliştirilen 20 maddelik, 1-6 arası derecelendirilen Likert tipi bir ölçektir. On iki madde ve tek faktörden oluşan kısa formudur. Uyarlama ölçeğin üniversite öğrencilerinde ve lise öğrencilerinde düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayılarının kabul edilebilir düzeyde olduğu belirtilmiştir. Ölçeğin iç tutarlık güvenilirlik katsayısı 0.85 olarak belirtilmiştir.

2.3. Veri Analizi

Bu çalışma kapsamında veri analizleri için IBM SPSS 24 paket programı kullanılmıştır ortalama puanların karşılaştırılması için t testi ve Anova testleri kullanılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla korelasyon testi hesaplanmıştır. Bunun dışında betimsel istatistiklerden yararlanılmıştır.

3. Araştırma Bulguları

Bu bölümde bulgular araştırma sorularına göre sıralanarak sunulmuştur. Araştırma sorularında, çalışmanın okunurluğunu ve anlaşılabilirliğini arttırmak amacıyla sadece istatistiksel olarak anlamlı farklılık çıkan sonuçlar raporlanmıştır. Anlamlı bulunmayan sonuçlara ilişkin not düşülmüştür.

1. Alt probleme ilişkin bulgular (Üniversite öğrencilerinin internet bağımlılık düzeyleri ve sosyal kaygı düzeyleri cinsiyete göre değişiklik gösterir mi?)

Üniversite öğrencilerinin internet bağımlılığı düzeyleri, sosyal kaygı düzeyleri ve alt faktörlerinin düzeyleri cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğini anlamak için t testi yapılmıştır. Bu teste ilişkin bulgular Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. İnternet Bağımlılığı Ölçeği, Sosyal Kaygı Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının Cinsiyete Göre T-Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	sd	t	p
İnternet Bağımlılığı Ortalaması	Erkek	132	2,3763	,71393	296	1,337	,182
	Kadın	166	2,2610	,75843			
Sosyal Kaygı Ortalaması	Erkek	132	2,1328	,79449		4,198	,000
	Kadın	166	2,5275	,81570			
Faktör1-Paylaşılan İçerik Kaygısı	Erkek	132	1,9675	,83273		,015	,988
	Kadın	166	1,9690	,88008			
Faktör2-Gizlilikle İlgili Endişe Kaygısı	Erkek	132	2,6303	1,14678		4,215	,000
	Kadın	166	3,2036	1,18178			
Faktör3-Etkileşim Kaygısı	Erkek	132	1,9836	,93646		6,802	,000
	Kadın	166	2,8524	1,20652			
Faktör4-Öz Değerlendirme Kaygısı	Erkek	132	1,9874	1,01340		,466	,570
	Kadın	166	2,0542	1,00121			

Öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. ($t(296)=1,337$, $p>0,05$) Kadınların internet bağımlılık düzeyleri ($\bar{X}=2,26$) ile erkeklerin internet bağımlılık düzeyleri ($\bar{X}=2,37$) arasında fark yoktur. Öğrencilerin sosyal kaygı düzeyleri cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir($t(296)=4,198$, $p<0,05$). Kadınların sosyal kaygı düzeyleri ($\bar{X}=2,52$), erkeklere ($\bar{X}=2,13$) göre daha fazladır. Faktör1-Paylaşılan içerik kaygı düzeyi cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir($t(296)=,015$, $p>0,05$). Faktör2-Gizlilik kaygı düzeyi cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir($t(296)=4,215$, $p<0,05$). Kadınların sosyal medyada gizlilik kaygı düzeyi ($\bar{X}=3,20$), erkeklere göre ($\bar{X}=2,63$) daha fazladır. Faktör3-Etkileşim Kaygı düzeyi cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir($t(296)=6,802$, $p<0,05$). Kadınların sosyal medyadaki etkileşim

kaygısı ($\bar{X}=2,85$), erkeklere göre ($\bar{X}=1,98$) daha fazladır. Faktör4-Öz değerlendirme kaygı düzeyi cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir($t(296)=,466,p>0.05$).

2.Alt probleme ilişkin bulgular (Üniversite öğrencilerinin internet bağımlılık düzeyleri ve sosyal kaygı düzeyleri fakülteye göre değişiklik gösterir mi?)

Bu soru kapsamında üniversite öğrencilerinin internet bağımlılık düzeyleri ve sosyal kaygı düzeylerinin fakülteye göre farklılık gösterip göstermediğini anlamak için One Way Anova testi yapılmıştır. İnternet bağımlılığı puanları okunan fakülteye göre anlamlı farklılık göstermemiştir. Sosyal kaygı düzeyleri ve alt faktörleri göre anlamlı farklılık göstermiştir. Buna ilişkin veriler Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Sosyal Kaygı Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının, Fakültelelere Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Testi Sonuçları

		N	\bar{X}	SS	sd	f	p
Sosyal Kaygı	Eğitim Fakültesi	131	2,4424	,84339	5 292	5,173	,000
	Veteriner Fakültesi	84	2,1043	,75973			
	Fen Fakültesi	22	2,3571	,79990			
	İlahiyat Fakültesi	25	2,8476	,86570			
	Sağlık Fakültesi	19	2,5714	,67530			
	Ziraat Fakültesi	17	1,9104	,67698			
	Toplam	298	2,3527	,82865			
Faktör1-Paylaşılan İçerik Kaygısı	Eğitim Fakültesi	131	2,1134	,86801	5 292	3,185	,008
	Veteriner Fakültesi	84	1,7194	,75900			
	Fen Fakültesi	22	1,8961	,93748			
	İlahiyat Fakültesi	25	2,2343	1,04481			
	Sağlık Fakültesi	19	2,0526	,65155			
	Ziraat Fakültesi	17	1,6891	,76137			
	Toplam	298	1,9684	,85800			
Faktör2-Gizlilikle Kaygısı	Eğitim Fakültesi	131	3,0015	1,19730	5 292	4,370	,001
	Veteriner Fakültesi	84	2,6286	1,19321			
	Fen Fakültesi	22	3,1000	1,02120			
	İlahiyat Fakültesi	25	3,7760	,99720			
	Sağlık Fakültesi	19	3,1053	1,11229			
	Ziraat Fakültesi	17	2,5529	1,24002			
	Toplam	298	2,9497	1,19888			
Faktör3-Etkileşim Kaygısı	Eğitim Fakültesi	131	2,5420	1,23454	5 292	3,179	,008
	Veteriner Fakültesi	84	2,2460	1,02788			
	Fen Fakültesi	22	2,4167	1,09079			
	İlahiyat Fakültesi	25	3,0133	1,26282			
	Sağlık Fakültesi	19	2,8246	1,14055			
	Ziraat Fakültesi	17	1,8529	1,02720			
	Toplam	298	2,4676	1,17576			
Faktör4-Öz Değerlendirme Kaygısı	Eğitim Fakültesi	131	2,0789	,97825	5 292	2,935	,013
	Veteriner Fakültesi	84	1,8452	,91462			
	Fen Fakültesi	22	2,0758	1,11712			
	İlahiyat Fakültesi	25	2,4000	1,27294			
	Sağlık Fakültesi	19	2,3860	1,10142			
	Ziraat Fakültesi	17	1,4706	,56592			
	Toplam	298	2,0246	1,00548			

Analiz sonuçları, öğrencilerin sosyal kaygı düzeyleri arasında okudukları fakülteler bakımından anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir ($F(5,292)=5,173$, $p<0.05$). Başka bir deyişle, öğrencilerin sosyal kaygıları, fakültelerine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. Fakülteler arası farkın hangi fakülteler arasında olduğunu bulmak için LSD testi yapılmıştır (Varyanslar homojendir). İlahiyat Fakültesi ($\bar{X}=2,84$) sosyal kaygı düzeyi Eğitim Fakültesi ($\bar{X}=2,44$), Veteriner Fakültesi ($\bar{X}=2,10$), Fen Fakültesi ($\bar{X}=2,35$), Ziraat Fakültesi ($\bar{X}=1,91$) öğrencilerine göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir. Eğitim Fakültesi ($\bar{X}=2,44$) sosyal kaygı düzeyi, Veteriner Fakültesi ($\bar{X}=2,10$) ve Ziraat Fakültesi'ne ($\bar{X}=1,91$) göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir. Sağlık Fakültesi ($\bar{X}=2,57$) sosyal kaygı düzeyi, Veteriner Fakültesi ($\bar{X}=2,10$) ve Ziraat Fakültesi'ne ($\bar{X}=1,91$) göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Faktör1-Paylaşılan İçerik Kaygı düzeyi fakülte değişkenine göre anlamlı bir fark göstermektedir ($F(5,292)=3,185$, $p<0.05$). Başka bir deyişle, öğrencilerin Faktör1-Paylaşılan İçerik Kaygı düzeyi, fakülte değişkenine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. Fakülteler arası farkın hangi fakülteler arasında olduğunu bulmak için LSD testi yapılmıştır. İlahiyat Fakültesi ($\bar{X}=2,23$) paylaşılan içerik kaygı düzeyi Veteriner Fakültesi ($\bar{X}=1,71$) ve Ziraat Fakültesi ($\bar{X}=1,68$) öğrencilerine göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir. Eğitim Fakültesi ($\bar{X}=2,11$) paylaşılan içerik kaygı düzeyi, Veteriner Fakültesi'ne ($\bar{X}=1,71$) göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Faktör2-Gizlilik kaygı düzeyi fakülte değişkenine göre anlamlı bir fark göstermektedir ($F(5,292)=4,370$, $p<0.05$). Başka bir deyişle, öğrencilerin Faktör2-Gizlilik kaygı düzeyi, fakültelerine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. Fakülteler arası farkın hangi fakülteler arasında olduğunu bulmak için LSD testi yapılmıştır. İlahiyat Fakültesi ($\bar{X}=3,77$) gizlilik kaygı düzeyi Eğitim Fakültesi ($\bar{X}=3,00$), Veteriner Fakültesi ($\bar{X}=2,62$), Fen Fakültesi ($\bar{X}=3,10$), Ziraat Fakültesi ($\bar{X}=2,55$) öğrencilerine göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir. Eğitim Fakültesi ($\bar{X}=3,00$) gizlilik kaygı düzeyi, Veteriner Fakültesi'ne ($\bar{X}=2,55$) göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Faktör3-Etkileşim Kaygı düzeyi fakülte değişkenine göre anlamlı bir fark göstermektedir ($F(5,292)=3,179$, $p<0.05$). Başka bir deyişle, öğrencilerin Faktör3-Etkileşim Kaygı düzeyi, fakültelerine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. Fakülteler arası farkın hangi fakülteler arasında olduğunu bulmak için LSD testi yapılmıştır. İlahiyat Fakültesi ($\bar{X}=3,01$) etkileşim kaygı düzeyi Veteriner Fakültesi ($\bar{X}=2,24$) ve Ziraat Fakültesi ($\bar{X}=1,85$) öğrencilerine göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir. Eğitim Fakültesi ($\bar{X}=2,54$) etkileşim kaygı düzeyi, Ziraat Fakültesi'ne ($\bar{X}=1,85$) göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir. Sağlık Fakültesi ($\bar{X}=2,82$) etkileşim kaygı düzeyi, Ziraat Fakültesi'ne ($\bar{X}=1,85$) göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Faktör4-Öz değerlendirme kaygı düzeyi fakülte değişkenine göre anlamlı bir fark göstermemektedir ($F(5,292)=2,935$, $p<0.05$). Başka bir deyişle, öğrencilerin Faktör4-Öz değerlendirme kaygı, fakültelerine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. Fakülteler arası farkın hangi fakülteler arasında olduğunu bulmak için LSD testi yapılmıştır. İlahiyat Fakültesi ($\bar{X}=2,40$) öz değerlendirme kaygı düzeyi Veteriner Fakültesi ($\bar{X}=1,84$) ve Ziraat Fakültesi ($\bar{X}=1,47$) öğrencilerine göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir. Eğitim Fakültesi ($\bar{X}=2,07$) öz değerlendirme kaygı düzeyi, Ziraat Fakültesi'ne ($\bar{X}=1,47$) göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir. Sağlık Fakültesi ($\bar{X}=2,38$) öz değerlendirme kaygı düzeyi, Veteriner Fakültesi ($\bar{X}=1,84$) ve Ziraat Fakültesi'ne ($\bar{X}=1,47$) göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

3. Alt probleme ilişkin bulgular (Üniversite öğrencilerinin internet bağımlılık düzeyleri günlük internet kullanım süresine göre değişiklik gösterir mi?)

Bu soru kapsamında üniversite öğrencilerinin internet bağımlılığı düzeylerinin günlük internet kullanım süresine göre farklılık gösterip göstermediğini anlamak için One Way Anova testi yapılmıştır. İnternet bağımlılığı puanları günlük internet kullanım süresine göre anlamlı farklılık göstermiştir. Buna ilişkin veriler Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3. İnternet Bağımlılığı Ölçeği puanlarının günlük internet kullanım süresine göre One Way Anova Testi Sonuçları

	N	\bar{X}	SS	sd	F	P
1 saatten az	15	1,8167	,63402	3	23,161	,000
1-2 saat	70	2,0881	,68761	294		
2-5 saat	131	2,1698	,62201			
5 saatten fazla	82	2,8211	,72874			
Toplam	298	2,3121	,74005			

Analiz sonuçları, öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri arasında günlük internet kullanım süresi bakımından anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir. Başka bir deyişle, öğrencilerin internet bağımlılığı, internet kullanım süresine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. İnternet kullanım süre farkının hangi saatler arasında olduğunu bulmak için yapılan LSD testi sonuçları incelenmiştir. Günlük 5 saatten fazla ($\bar{X}=2,82$) internet kullananların günlük 1 saatten az ($\bar{X}=1,81$), günlük 1-2 saat ($\bar{X}=2,08$) ve günlük 2-5 saat ($\bar{X}=2,16$) internet kullanan bu üç gruba göre internet bağımlılıkları daha yüksektir. ($F(3,294)=23,161, p<0.05$).

4. Alt probleme ilişkin bulgular (Üniversite öğrencilerinin sosyal kaygı düzeyleri sınıf düzeyine göre değişiklik gösterir mi?)

Bu soru kapsamında üniversite öğrencilerinin sosyal kaygı düzeyleri ve alt faktörlerinin sınıf düzeyine göre değişkenlik gösterip göstermediğini anlamak için One Way Anova testi yapılmıştır. Sosyal kaygı puanları, 1. Alt faktör (Paylaşılan İçerik Kaygısı) ve 2. Alt faktör (Gizlilik Kaygısı) sınıf düzeylerine göre anlamlı farklılık göstermiştir. Buna ilişkin veriler Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4. Sosyal Kaygı Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının Sınıf Düzeylerine Göre One Way Anova Testi Sonuçları

		N	\bar{X}	SS	sd	F	p
Sosyal Kaygı	1.sınıf	74	2,6120	,87414	294	4,679	,003
	2.sınıf	18	2,5820	,73455			
	3.sınıf	99	2,1775	,79460			
	4.sınıf	107	2,2968	,79984			
	Toplam	298	2,3527	,82865			
Faktör1-Paylaşılan İçerik Kaygısı	1.sınıf	74	2,1467	,95289	294	2,989	,031
	2.sınıf	18	2,1587	,90734			
	3.sınıf	99	1,7821	,73762			
	4.sınıf	107	1,9853	,86094			
	Toplam	298	1,9684	,85800			
Faktör2-Gizlilik Kaygısı	1.sınıf	74	3,4216	1,22824	294	5,889	,001
	2.sınıf	18	3,1000	,96345			
	3.sınıf	99	2,7192	1,17731			
	4.sınıf	107	2,8112	1,15312			
	Toplam	298	2,9497	1,19888			
Faktör3-Etkileşim Kaygısı	1.sınıf	74	2,6982	1,27637	3	2,423	,066
	2.sınıf	18	2,8796	1,10968			

	3.sınıf	99	2,3434	1,13360	294			
	4.sınıf	107	2,3536	1,12800				
	Toplam	298	2,4676	1,17576				
Fakör4-Öz Değerlendirme Kaygısı	1.sınıf	74	2,1757	1,05007	294	3	1,465	,224
	2.sınıf	18	2,1111	1,00976				
	3.sınıf	99	1,8653	,96764				
	4.sınıf	107	2,0530	1,00120				
	Toplam	298	2,0246	1,00548				

Analiz sonuçları, öğrencilerin sosyal kaygı düzeyleri arasında sınıf düzeyi bakımından anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir ($F(3,294)=4,679$, $p<0.05$). Başka bir deyişle, öğrencilerin sosyal kaygı düzeyleri, sınıf düzeylerine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. Sınıflar arası farkın hangi sınıflar arasında olduğunu bulmak için yapılan LSD testinin sonuçlarına göre, 1.sınıf ($\bar{X}=2,61$) sosyal kaygı düzeyi 3.sınıf ($\bar{X}=2,17$) ve 4.sınıf ($\bar{X}=2,29$) öğrencilerine göre daha yüksektir.

Faktör1-Paylaşılan İçerik Kaygı düzeyi sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı bir fark göstermektedir ($F(3,294)=2,989$, $p<0.05$). Başka bir deyişle, öğrencilerin Faktör1-Paylaşılan İçerik Kaygı düzeyi, sınıf düzeylerine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. Sınıflar arası farkın hangi sınıflar arasında olduğunu bulmak için yapılan LSD testinin sonuçlarına göre, 1.sınıf ($\bar{X}=2,14$) paylaşılan içerik kaygı düzeyi, 3.sınıf ($\bar{X}=1,78$) öğrencilerine göre daha yüksektir.

Faktör2-Gizlilik kaygı düzeyi sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı bir fark göstermektedir ($F(3,294)=5,889$, $p<0.05$). Başka bir deyişle, öğrencilerin Faktör2-Gizlilik kaygı düzeyi, sınıf düzeylerine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. Sınıflar arası farkın hangi sınıflar arasında olduğunu bulmak için yapılan LSD testinin sonuçlarına göre, 1.sınıf ($\bar{X}=3,42$) gizlilikle ilgili endişe düzeyi, 3.sınıf ($\bar{X}=2,71$) ve 4.sınıf ($\bar{X}=2,81$) öğrencilerine göre daha yüksektir. Faktör3-Etkileşim Kaygı düzeyi sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı bir fark göstermemektedir ($F(3,294)=2,423$, $p>0.05$). Faktör4-Öz değerlendirme kaygı düzeyi sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı bir fark göstermemektedir ($F(3,294)=1,465$, $p>0.05$).

5.Alt faktöre ilişkin bulgular (Üniversite öğrencilerinin internet bağımlılık düzeyleri ve sosyal kaygı düzeyleri Tercih-1 (arkadaşlarla vakit geçirmek) ve Tercih-2'ye (internette gezinmek) göre değişiklik gösterir mi?)

Bu soru kapsamında üniversite öğrencilerinin internet bağımlılığı düzeyleri ve sosyal kaygı düzeylerinin Tercih-1 (arkadaşlarla vakit geçirmek) ve Tercih-2'ye (internette gezinmek) göre farklılık gösterip göstermediğini anlamak için t testi yapılmıştır. İnternet bağımlılık puanları bu tercihlere göre farklılık göstermiştir. Sosyal kaygı puanları, 1.Alt faktör, 2.Alt faktör ve 4.Alt faktör bu tercihlere göre anlamlı farklılık göstermiştir. Buna ilişkin veriler Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5. İnternet bağımlılığı, Sosyal Kaygı Ölçeği ve Alt Faktör Puanlarının arkadaşlarla vakit geçirmek veya internette gezinmek tercihinin göre T testi sonuçları

		N	\bar{X}	ss	Sd	t	p
İnternet Bağımlılığı	Tercih1-İnternette gezinmek	53	2,8758	,82246	288	6,648	,000
	Tercih2-Arkadaşlarıyla vakit geçirmek	237	2,1741	,66328			
Sosyal Kaygı	Tercih1-İnternette gezinmek	53	2,6828	,85638	288	3,268	,001
	Tercih2-Arkadaşlarıyla vakit geçirmek	237	2,2783	,80535			

Faktör1-Paylaşılan İçerik Kaygısı	Tercih1-İnternette gezinmek	53	2,3477	,93237	288	3,729	,000
	Tercih2-Arkadaşlarıyla vakit geçirmek	237	1,8734	,81451			
Faktör2-Gizlilik Kaygısı	Tercih1-İnternette gezinmek	53	3,2717	1,19621	288	2,181	,030
	Tercih2-Arkadaşlarıyla vakit geçirmek	237	2,8768	1,19065			
Faktör3-Etkileşim Kaygısı	Tercih1-İnternette gezinmek	53	2,7170	1,19453	288	1,622	,106
	Tercih2-Arkadaşlarıyla vakit geçirmek	237	2,4276	1,16940			
Faktör4-Öz Değerlendirme Kaygısı	Tercih1-İnternette gezinmek	53	2,4151	1,11881	288	3,266	,001
	Tercih2-Arkadaşlarıyla vakit geçirmek	237	1,9269	,95141			

Not: Bu soruya öğrencilerin sekizi her iki seçeneği işaretlediği için analiz dışı bırakılmışlardır.

Öğrencilerin internet bağımlılığı tercih gruplarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t(288)=6,648$, $p<0.05$). Tercih1($\bar{X}=2,87$)'i seçen öğrencilerin internet bağımlılığı düzeyi Tercih2($\bar{X}=2,17$)'yi seçen öğrencilere göre daha fazla olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin sosyal kaygı düzeyleri tercih gruplarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t(288)=3,268$, $p<0.05$). Tercih1'i ($\bar{X}=2,68$) seçen öğrencilerin sosyal kaygı düzeyleri, Tercih2'yi ($\bar{X}=2,27$) seçen öğrencilere göre daha fazla olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin Faktör1-Paylaşılan İçerik Kaygı düzeyleri tercih gruplarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t(288)=3,729$, $p<0.05$). Tercih1'i ($\bar{X}=2,34$) seçen öğrencilerin Faktör1-paylaşılan içerik kaygı düzeyi Tercih2'yi ($\bar{X}=1,87$) seçen öğrencilere göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin Faktör2-Gizlilik Kaygı düzeyleri tercih gruplarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t(288)=2,181$, $p<0.05$). Tercih1'i ($\bar{X}=3,27$) seçen öğrencilerin Faktör2-gizlilik kaygı düzeyi Tercih2'yi ($\bar{X}=2,87$) seçen öğrencilere göre daha fazla olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin Faktör3-Etkileşim Kaygı düzeyleri tercih gruplarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(288)=1,622$, $p>0.05$). Öğrencilerin Faktör4-Öz Değerlendirme Kaygı düzeyleri tercih gruplarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t(288)=2,181$, $p<0.05$). Tercih1'i ($\bar{X}=2,41$) seçen öğrencilerin Faktör4-öz değerlendirme kaygı düzeyi Tercih2'yi ($\bar{X}=1,92$) seçen öğrencilere göre daha fazla olduğu belirlenmiştir.

6. Alt faktöre ilişkin bulgular (Üniversite öğrencilerinin internet bağımlılık düzeyleri ve sosyal kaygı düzeyleri arasında ilişki var mıdır?)

Bu soru kapsamında internet bağımlılığı ile sosyal kaygı arasında ilişkinin olup olmadığını anlamak için Korelasyon katsayısı hesaplanmış ve anlamlılığı test edilmiştir. Buna ilişkin bilgiler Tablo 6'da sunulmuştur

Tablo 6. Sosyal Kaygı ile İnternet Bağımlılığı Arasındaki Korelasyon Analizi

		İnternet Bağımlılığı	Sosyal Kaygı
Sosyal Kaygı	Pearson Korelasyon	,418**	1
	p	,000	
	N	298	298

Not. ** = $p<0.01$

Sosyal kaygı ile internet bağımlılığı arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi için Pearson momentler çarpımı korelasyon katsayısı hesaplanmıştır. Yapılan hesaplama sonucunda iki değişken arasında

pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür (r=.418, N=298, p<.01).

4. Tartışma ve Sonuç

İnternet bağımlılığı ve sosyal kaygı günümüzde önemi artan sorunlardandır (Alimoradi vd., 2019; Kaya ,Bozaslan & Gülten, 2012). Bu sorunlar ev, okul, iş ve sosyal hayat gibi birçok alanda insanları etkilemektedir (Ergin & Taştan, 2019; Sipahi ,Kartal & Gökklıç, 2019). Özellikle okul çağındaki gençler vakitlerinin önemli bir kısmını internette geçirmektedirler (Aslanidou & Menexes, 2008). Bu çalışmadaki veriler internet bağımlılığının sosyal kaygı ile ilişkili olduğunu göstermiştir. Bundan dolayı internet ile sosyal kaygının birlikte incelenebilmesi öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerinin ve sosyal kaygı düzeylerinin anlaşılmasına fayda sağlayacaktır. Asıl amaç doğrultusunda üniversite öğrencilerinin sosyal kaygı ve internet bağımlılığı bazı değişkenlere göre incelenmiştir. Bununla birlikte sosyal kaygı ile internet bağımlılığı arasındaki ilişki analiz edilmiştir. Bu analiz sonuçları araştırma soruları sırası ile değerlendirilerek aşağıda yazılmıştır.

Bu çalışma kapsamında internet bağımlılığı cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Bu yönü ile (Arslan, 2019) , (Eroğlu, 2014), (Has, 2015), (Şahin, 2014), (Tuna, 2015), çalışmaları ile benzerlik göstermektedir. Fakat (Taylan & Agallija, 2016) tarafından yapılan çalışmada kadınların erkeklere oranla daha fazla internet bağımlısı oldukları raporlanmıştır. Bu sonucun farklı çıkmasının sebebi öğrenci gruplarının farklı ülkelerde yaşıyor olmaları, farklı sosyal ve kültürel yapılar sonucun farklı olmasına neden olmuş olabilir. Yapılan bu iki çalışmada (Bayhan, 2011), (Gökçearsan & Günbatar, 2012) ise erkeklerin internet bağımlılığı kadınlara oranla daha yüksek bulunmuştur. Bu farklılığın sebebinin yapılan çalışmaların ortaöğretim düzeyinde öğrenim gören öğrenciler üzerinde yapılmasından dolayı olduğu düşünülmektedir.

Bu çalışma kapsamında kadınların sosyal kaygısı ve alt faktörlerinden olan gizlilikle ilgili endişe kaygısı, etkileşim kaygısı erkek öğrencilere göre daha yüksek düzeydedir. Kadınlar sosyal medya ortamında erkekler kadar rahat değillerdir. Kadınlar sosyal medya ortamında erkeklere göre daha fazla gizlilik ve endişe kaygısı sergilemektedir. Bu sonuç Aktan (2018), Elhai ,Hall & Erwin (2018) ve Acılar & Mersin (2015) çalışmalarındaki ile benzerlik göstermektedir.

Analiz sonuçlarına göre sosyal kaygı fakülte değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Diğer bir değişle sosyal kaygı fakülteye göre farklılık göstermektedir. İlahiyat fakültesinin sosyal kaygısı diğer fakülteye göre oldukça yüksektir. Sosyal kaygı ölçeği alt faktörü olan paylaşılan içerik kaygısı en yüksek düzeyde ilahiyat fakültesinde görülmektedir. İkinci alt faktör olan gizlilik kaygısı 3 fakültede oldukça yüksek puanlardadır. Bu fakülteler İlahiyat, Eğitim ve fen fakülteleridir. Gizlilik kaygısı en fazla ilahiyat fakültesinde görülmektedir. Üçüncü alt faktör olan etkileşim kaygısı en yüksek düzeyde ilahiyat fakültesinde görülmektedir. Dördüncü alt faktör olan öz değerlendirme kaygısı en yüksek düzeyde ilahiyat fakültesinde görülmektedir. Genel olarak en yüksek düzeyde sosyal kaygı ve alt faktörleri ilahiyat fakültesinde görülmektedir. İlahiyat fakültesi öğrencileri sosyal medya ortamında ortalamanın üzerinde kaygı göstermektedirler. Türkiye Cumhuriyeti bazı üniversitelerindeki ilahiyat fakülteleri İslâmiyet'te Allah'ın varlığı ve nitelikleriyle ilgili konuları ele alan bilim kolu olarak tanımlanabilir (Wikipedia, 2019b). Bu bakımdan ilahiyat fakültesini tercih eden öğrencilerin dini hassasiyetleri yüksek olan veya dindar olan öğrenciler olduğu söylenebilir. Bu çalışmadaki ilahiyat fakültesi öğrencilerinin sosyal kaygı düzeylerinin yüksek olması aldıkları eğitim ve sosyal hayatlarının bu doğrultuda şekillenmesinden dolayıdır (Kuşcalı, 2019). Davidson & Farquhar (2014) çalışmalarında dindar insanların sosyal kaygılarının yüksek olduğunu belirtmiştir.

Bu çalışma kapsamında günlük internet kullanım süresi ile internet bağımlılığı arasında pozitif yönde anlamlı bir artış olduğu görülmüştür. Bu yönü ile (Bayhan, 2011), (Gökçearsan & Günbatar, 2012), (Çınar, 2015), (Nalwa & Anand, 2003), (Özolgun Kurt, 2014), (Tanrıverdi, 2012), (Waldo, 2014), (Yılmaz ,Şahın ,Haseski & Osman, 2014) incelenen çalışmalar ile benzerlik göstermektedir. Günlük 5 saatten fazla internet kullanan öğrencilerin internet bağımlılığı bu kullanım saatlerine bağlı olarak artış göstermiştir. Buna dayalı olarak internet kullanım süresi arttıkça internet bağımlılığı artış gösterir. Yapılan benzer bir çalışmada internet bağımlılığının internet kullanım süresiyle pozitif yönde anlamlı ilişki gösterdiği belirtmiştir (Chou & Hsiao, 2000).

Analiz sonuçlarına göre sosyal kaygı sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Bu çalışmadaki birinci sınıf öğrencilerin sosyal kaygı düzeyi 3 ve 4.sınıflara göre daha yüksektir. Ayrıca sosyal kaygı ölçeği alt faktörlerinden olan paylaşılan içerik kaygısı sınıf düzeyine göre anlamlı bir şekilde farklılık göstermektedir. Paylaşılan içerik kaygı düzeyi sınıf değişkenine göre farklılık göstermektedir. Diğer bir alt faktör olan gizlilik kaygı düzeyi 1.sınıfların 3 ve 4. Sınıflara göre anlamlı bir şekilde yüksektir. Sonuçlara bakıldığında sınıf düzeyi arttıkça bu kaygı düzeyi de azalmaktadır. Liseden üniversiteye geçen öğrenciler değişen sistem değişiklikleri, sınav zorlukları (Baker, 2003) , yeni ortama alışma sorunu (Fisher ,Cavanagh & Bowles, 2011) gibi durumların etkisi ile üniversiteye başlamaktadırlar (Küçükler, 2017). Bu sonuçların sebeplerinden biri birinci sınıf öğrencilerinin alışık oldukları lise ortamından çıkarak üniversite ortamına geçmeleri olabilir (Paul & Brier, 2001).

Öğrencilerin büyük çoğunluğu arkadaşları ile vakit geçirmeyi internette gezinmeye tercih ettiklerini belirtmişlerdir. İnternette gezinmeyi seçen öğrenciler arkadaşları ile vakit geçirmeyi seçenlere göre daha yüksek düzeyde internet bağımlıydırlar. İnternette gezinmeyi seçen öğrenciler arkadaşlar ile vakit geçirmeyi seçenlere göre yüksek düzeyde sosyal kaygıları vardır. Sosyal medyanın alt faktörlerinden paylaşılan içerik kaygısı, gizlilik kaygısı ve öz değerlendirme düzeyleri yüksek öğrenciler internette gezinmeyi arkadaşları ile vakit geçirmeye tercih etmişlerdir.

Bu çalışma kapsamında internet bağımlılığı ve sosyal kaygı arasında pozitif yönde orta düzeyde bir ilişki vardır. Bu sonuca göre öğrencilerin internet bağımlılığı arttıkça sosyal kaygı düzeyi de artmaktadır. İnternet bağımlılığı ve sosyal kaygının en net görüldüğü ülkelerden birisi Japonya'dır (Kato ,Kanba & Teo, 2018). Japonya'da hikikomoro diye tanımlanan insanlar hem yüksek düzeyde internet bağımlıydırlar hem de aşırı içe kapanık sosyal kaygı düzeyleri yüksek olan insanlardırlar (Wikipedia, 2019a). Daha çok gelişmiş ülkelerde görülen bu durum gelişmekte olan Türkiye gibi ülkeleri gelecekte tehdit edebilecek sorunlardan biri olabilir (Kato ,Shinfuku ,Sartorius & Kanba, 2011).

5. Öneriler

Kadın öğrencilerin sosyal kaygı düzeyleri erkek öğrencilere göre daha yüksektir. Kadın öğrencilerin sosyal kaygılarını azaltıcı çalışmalar yapılabilir.

İlahiyat Fakültesi öğrencileri diğer fakülte öğrencilerine oranla yüksek düzeyde sosyal kaygı göstermişlerdir. Bu fakülte öğrencilerinin sosyal kaygı durumlarına yönelik çeşitli araştırmalar yapılır. İlahiyat fakülteleri din eğitimi alanına personel yetiştirmektedir. Bu personellerin toplumu etkileyebilecek yerlerde çalışma olanakları olması ilahiyat fakültelerinin önemini arttırmaktadır (Korukçu, 2010). Bu açıdan bakıldığında ilahiyat fakültelerinin sosyal kaygı durumlarının incelenmesi önemli sonuçlara ulaşılabilir.

Bu çalışmadaki sonuçlara göre internet kullanım süresi arttıkça internet bağımlılığı artmaktadır. İnternette harcanan süreye alternatif faaliyetler oluşturulabilir. Örneğin internet bağımlısı olan bireyler ilgi ve isteklerine uygun sosyal ya da sportif faaliyetlere yönlendirilebilir.

Öğrencilerde sosyal kaygı düzeyleri sınıf düzeyine göre farklılık göstermiştir. Birinci sınıf öğrencilerindeki sosyal kaygı üç ve dördüncü sınıftaki öğrencilerden yüksektir. Yeni bir ortama giren üniversite birinci sınıf öğrencilerine oryantasyon hizmeti sunulabilir. Oryantasyon hizmeti üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin çeşitli sorunlar ve yeni ortamla ilgili kaygılarla başa çıkılmasına yardım eder (Kolunsağ & Özdemir, 2007).

Öğrencilerin sosyal kaygıları varken neden internette gezinmeyi tercih ettikleri üzerine çalışmalar yapılabilir.

Sosyal kaygı ile internet bağımlılığı arasında orta düzeyde pozitif ilişki vardır. Acaba günümüz öğrencilerinin dijital ortamlardaki yönelim ve duyguları farklılaşmakta mıdır? Bu konu üzerine çeşitli çalışmalar yapılabilir.

Kaynakça

- Acılar, A., & Mersin, S. (2015). Üniversite Öğrencilerinin Facebook Kullanımı İle Mahremiyet Kaygısı Arasındaki İlişki (The Relationship between Facebook Usage and Privacy Concerns Among University Students). *Acılar, A., Mersin, S. (2015). Üniversite öğrencilerinin Facebook kullanımı ile mahremiyet kaygısı arasındaki ilişki. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 14(54), 103-114.*
- Aktan, E. (2018). Sosyal Medya ve Sosyal Kaygı: Sosyal Medya Kullanıcıları Üzerine Bir Araştırma. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi, 11(2), 35-53.*
- Alimoradi, Z., Lin, C.-Y., Broström, A., Bülow, P. H., Bajalan, Z., Griffiths, M. D., . . . Pakpour, A. H. (2019). Internet addiction and sleep problems: A systematic review and meta-analysis. *Sleep medicine reviews.*
- Alkis, Y., Kadirhan, Z., & Sat, M. (2017). Development and validation of social anxiety scale for social media users. *Computers in Human Behavior, 72, 296-303.*
- Arslan, a. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Dijital Bağımlılık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *International e-Journal of Educational Studies, 4(7), 27-41.*
- Aslanidou, S., & Menexes, G. (2008). Youth and the Internet: Uses and practices in the home. *Computers & Education, 51(3), 1375-1391.*
- Aydın, İ. E. (2016). Üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanımları üzerine bir araştırma: Anadolu Üniversitesi örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi(35), 373-386.*
- Baker, S. R. (2003). A prospective longitudinal investigation of social problem-solving appraisals on adjustment to university, stress, health, and academic motivation and performance. *Personality and Individual Differences, 35(3), 569-591.*
- Balcı, Ş., & Gülnar, B. (2009). Üniversite öğrencileri arasında internet bağımlılığı ve internet bağımlılarının profili. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi, 6(1), 5-22.*
- Bayhan, V. (2011). Lise öğrencilerinde internet kullanma alışkanlığı ve internet bağımlılığı (Malatya uygulaması). *Young, 237, 244.*
- Block, J. J. (2008). Issues for DSM-V: Internet addiction. In: Am Psychiatric Assoc.
- Campisi, J., Bynog, P., McGehee, H., Oakland, J. C., Quirk, S., Taga, C., & Taylor, M. (2012). Facebook, stress, and incidence of upper respiratory infection in undergraduate college students. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking, 15(12), 675-681.*
- Cengizhan, C. (2005). Öğrencilerin bilgisayar ve internet kullanımında yeni bir boyut: "İnternet bağımlılığı". *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 22(22), 83-98.*
- Chou, C., Chou, J., & Tyan, N.-C. N. (1998). An Exploratory Study of Internet Addiction, Usage and Communication Pleasure.
- Chou, C., & Hsiao, M.-C. (2000). Internet addiction, usage, gratification, and pleasure experience: the Taiwan college students' case. *Computers & Education, 35(1), 65-80.*
- Çakmak, V. (2014). İletişim Kaygısının Sosyal Medya Kullanımı Üzerine Olan Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Örnek Olay İncelemesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Çalışır, G. (2015). Kişilerarası İletişimde Kullanılan Bir Araç Olarak Sosyal Medya: Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. *E-Journal of New World Sciences Academy, 197.*
- Çınar, M. (2015). Ergenlerin Problemlerini İnternet Kullanım Davranışları ile Yaşam Doyumları Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Davidson, T., & Farquhar, L. K. (2014). Correlates of social anxiety, religion, and Facebook. *Journal of Media and Religion, 13(4), 208-225.*
- Ebizma. (2019). Top 15 Most Popular Social Networking Sites & APPs | September 2019. Retrieved from <http://www.ebizmba.com/articles/social-networking-websites>
- Elhai, J. D., Hall, B. J., & Erwin, M. C. (2018). Emotion regulation's relationships with depression, anxiety and stress due to imagined smartphone and social media loss. *Psychiatry research, 261, 28-34.*

- Ergin, N., & Taştan, A. (2019). İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinde Spor Yapma Durumlarına Göre Sosyal Kaygı ve Problem Çözme Düzeylerinin İncelenmesi: Bitlis İli Örneği. *Uluslararası Dağcılık ve Tırmanış Dergisi*, 1(2), 6-10.
- Eroğlu, A. (2014). İnternet Bağımlılığı ile İlişkili Değişkenlerin incelenmesi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Erol, D. D. (2019). Selfie ya da dijital dönemde “varolmak”. *ICOESS 2019*, 145.
- Erol, G., & Hassan, A. (2014). Gençlerin Sosyal Medya Kullanımı Ve Sosyal Medya Kullanımının Tatil Tercihlerine Etkisi. *Journal of International Social Research*, 7(31).
- Fisher, R., Cavanagh, J., & Bowles, A. (2011). Assisting transition to university: Using assessment as a formative learning tool. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 36(2), 225-237.
- Gashti, N. B., & Pilevari, N. (2012). Evaluation of Internet Anxiety in SRBIAU Higher Education Students in Research Process. *World Academy of Science, Engineering and Technology, International Journal of Social, Behavioral, Educational, Economic, Business and Industrial Engineering*, 6(12), 3510-3518.
- Gökçearslan, Ş., & Günbatar, M. S. (2012). Ortaöğrenim Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 2(2), 10-24.
- Has, Z. (2015). *Üniversite öğrencilerinde internet bağımlılığının yaşam kalitesine etkisi: Sakarya ili örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Jacobsen, W. C., & Forste, R. (2011). The wired generation: Academic and social outcomes of electronic media use among university students. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 14(5), 275-280.
- Kandell, J. J. (1998). Internet addiction on campus: The vulnerability of college students. *Cyberpsychology & behavior*, 1(1), 11-17.
- Kato, T. A., Kanba, S., & Teo, A. R. (2018). Hikikomori: experience in Japan and international relevance. *World Psychiatry*, 17(1), 105.
- Kato, T. A., Shinfuku, N., Sartorius, N., & Kanba, S. (2011). Are Japan's hikikomori and depression in young people spreading abroad? *The Lancet*, 378(9796), 1070.
- Kaya, A., Bozaslan, H., & Gülten, G. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Anne-Baba Tutumlarının Problem Çözme Becerilerine, Sosyal Kaygı Düzeylerine ve Akademik Başarılarına Etkisi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*(18), 208-225.
- Kıbrıs, G. (2014). <https://www.gundemkibris.com/sonunda-selfie-hastaligimiz-da-oldu-makale.6478.html>, Erişim Tarihi: 27.12.2019.
- Kolunsağ, A., & Özdemir, G. (2007). Sürdürülebilir oryantasyon modeli ve Sakarya Üniversitesi'ndeki durum. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*(14), 211-229.
- Korukçu, A. (2010). Yaygın Din Eğitiminde İlahiyat Fakültelerinin Yeri ve Önemi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 8(20), 99-120.
- Kuşcalı, A. (2019). İslami İlimler Fakültesi Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanım Motivasyonlarının İncelenmesi. *Simetrik İletişim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 100-110.
- Küçükali, A. (2016). Üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanımı: Atatürk Üniversitesi örneği. *Bartın Üniversitesi İİ BF Dergisi*, 7(13), 531-546.
- Küçüker, E. (2017). Türkiye’de kademeler arası geçiş ve öğrenci akışının gelişimi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 50(1), 43-98.
- Nalwa, K., & Anand, A. P. (2003). Internet addiction in students: A cause of concern. *Cyberpsychology & behavior*, 6(6), 653-656.
- Nesi, J., & Prinstein, M. J. (2015). Using social media for social comparison and feedback-seeking: Gender and popularity moderate associations with depressive symptoms. *Journal of abnormal child psychology*, 43(8), 1427-1438.
- Özolgün Kurt, N. (2014). *Meslek lisesi öğrencilerinde problemlerini internet kullanımı, bilişsel yetenek ve dikkat becerilerinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Paul, E. L., & Brier, S. (2001). Friendsickness in the transition to college: Precollege predictors and college adjustment correlates. *Journal of Counseling & Development*, 79(1), 77-89.
- Sipahi, H., Kartal, E., & Gökçılıç, B. (2019). Bornova İlçesi’nde dört okulda ergenlerde internet bağımlılığı ve güvenli internet kullanımının değerlendirilmesi. *Ege Tıp Dergisi*, 58(4), 375-383.

- Şahin, N. (2014). *Ergenlik problemleri ve baş etme yöntemleri ile internet bağımlılığı arasındaki ilişki*. Sosyal Bilimler Enstitüsü,
- Tanriverdi, S. (2012). Ortaöğretim öğrencilerinde internet bağımlılığı ile algılanan sosyal destek arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.*
- Taylan, H. H., & Agallija, N. (2016). Arnavutluk'ta Gençlerde İnternet Bağımlılığı. *International Journal of Academic Value Studies*, 2(4), 1-12.
- Tuna, C. (2015). Ortaokul öğrencilerinin ebeveynleriyle olan bağlanma ilişkisinin internet bağımlılığına etkisi. In: Yüksek Lisans Tezi. Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- TÜİK. (2019) Hanehalkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırması, 2019. In.
- Vannucci, A., Flannery, K. M., & Ohannessian, C. M. (2017). Social media use and anxiety in emerging adults. *Journal of affective disorders*, 207, 163-166.
- Wakefield, L. T., & Wakefield, R. L. (2018). Anxiety and ephemeral social media use in negative eWOM creation. *Journal of Interactive Marketing*, 41, 44-59.
- Waldo, A. D. (2014). Correlates of internet addiction among adolescents. *Psychology*, 5(18), 1999.
- Weinstein, A., Dorani, D., Elhadif, R., Bukovza, Y., Yarmulnik, A., & Dannon, P. (2015). Internet addiction is associated with social anxiety in young adults. *Annals of Clinical Psychiatry*, 27(1), 4-9.
- Weinstein, A., & Lejoyeux, M. (2010). Internet addiction or excessive internet use. *The American journal of drug and alcohol abuse*, 36(5), 277-283.
- Whiting, A. (2013). Why people use social media: a uses and gratifications approach. *Qualitative Market Research: An International Journal*, 16(4), 362-369. doi:10.1108/QMR-06-2013-0041
- Wikipedia. (2019a). Hikikomori <https://tr.wikipedia.org/wiki/Hikikomori>, Erişim Tarihi: 28.12.2019.
- Wikipedia. (2019b). İlahiyat <https://tr.wikipedia.org/wiki/%C4%B0lahiyat>, Erişim Tarihi: 28.12.2019.
- Yeniçaktı, N. T. (2010). *Sosyal kaygı düzeylerinin sosyal sorumluluk projeleri ile giderilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Yılmaz, E., Şahin, Y. L., Haseski, H. İ., & Osman, E. (2014). Lise öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi: Balıkesir ili örneği. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 133-144.
- Young, K. S. (1998). Internet addiction: The emergence of a new clinical disorder. *Cyberpsychology & behavior*, 1(3), 237-244.
- Young, K. S. (2004). Internet addiction: A new clinical phenomenon and its consequences. *American behavioral scientist*, 48(4), 402-415.